28 МАР 1991

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

№ 51 (10.047). • 1991 йил 14 март • пайшанба • Баҳоси 6 тийин.

17 МАРТ — СССР РЕФЕРЕНДУМИ КУНИ

ҚАДРЛИ ВИЛОЯТИМИЗ МЕҲНАТКАШЛАРИ!

СССР РЕФЕРЕНДУМИДА ОВОЗ БЕРИШ УЧУН

БЮЛЛЕТЕНЬ

1991 ЙИЛ 17 МАРТ

Тенг ҳуқуқли мустақил республикаларнинг янгиланган ҳамда ҳар қандай миллатга мансуб кишининг ҳуқуқ ва эркинликларига тўла даражада кафолат бериладиган федерацияси сифатида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини сақлаб қолишни зарур деб ҳисоблайсизми?

Кўрсатилган жавобларнинг бирини қолдириб, иккинчисини ўчириб ташланг.

ҲА ЙЎҚ

Овоз бериш чоғида ҲА ва ЙЎҚ сўзлари ўчириб ташланган ёки иккала сўз ҳам қолдирилган бюллетень ҳақиқий эмас деб топилади.

СИЗЛАРНИ 17 март — якшанба куни биринчи Бутуниттифоқ референдумида фаол қатнашишга даъват этамиз. Бу умумхалқ сўровида Сиз ушбу саҳифада берилаётган ана шу иккита бюллетенни оласиз. Асосий ва қўшимча бюллетендаги савол улкан Иттифоқимизнинг, жонажон Ўзбекистонимизнинг, унда яшовчи бутун аҳолининг, ҳар бир фуқаронинг тақдирига бевосита дахлдордир.

Сизни ҳар икки саволга

«ҲА»

деб жавоб беришга чақирамиз. Чунки «ҲА» дейиш билан Сиз:

— ҳаммамиз учун ягона мустаҳкам қўрғон бўлган ИТТИФОҚни сақлаб қолган бўласиз;

— ЯНГИЛАНГАН ФЕДЕРАЦИЯ учун овоз берган бўласиз;

— мустақил давлатлар ҳисобланмиш РЕСПУБЛИКАЛАР СУВЕРЕНИТЕТИни ёқлаган бўласиз, бу республикалар ўз тараққиётини белгиловчи ҳамма масалаларни бемалол ҳамда эркин ҳал қилиш имкониятига эгадирлар;

— ҳамма республикаларда яшовчи барча миллат кишиларининг ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИГА ТЎЛА КАФОЛАТ берилишига хайрихоҳ бўлиб чиқасиз;

ва ниҳоят

— янгиланган иттифоқ таркибида ЎЗБЕКИСТОННИНГ ТЕНГ ҲУҚУҚЛИ МУСТАҚИЛ СУВЕРЕН РЕСПУБЛИКАга айланиши тарафдори эканлигингизни изҳор этасиз.

СССР РЕФЕРЕНДУМИДА ОВОЗ БЕРИШ УЧУН

ҚЎШИМЧА БЮЛЛЕТЕНЬ

1991 ЙИЛ 17 МАРТ

Ўзбекистон янгиланаётган Иттифоқ (Федерация) таркибида мустақил тенгҳуқуқли жумҳурият бўлиб қолишига розимисиз?

Сизга маъқул бўлган жавобни қолдириб, иккинчисини ўчиришингизни сўраймиз.

ҲА ЙЎҚ

Овоз бериш чоғида ҳар иккала жавоб ҳам қолдирилган ёки ўчирилган бюллетень ҳақиқий эмас деб топилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Ўзбекистон ССР коммунистларига, барча меҳнаткашлари ва гражданларига

МУРОЖААТИ

Азиз ҳамюртлар! Ўртоқлар!

1991 йил 17 март куни Ўзбекистон ССРнинг ҳар бир граждани шундай бир йўлни танлаши керакки, Ўзбекистоннинг, бутун Советлар мамлакатининг бундан буёнги тараққиёти мана шу йўлга боғлиқ бўлади. Кўп миллатли ватанимизни умумий хонадон деб ҳақли равишда ҳисоблаётган ҳар бир кишининг тақдири ҳам янгиланган федерациянинг, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг бўлиши ё бўлмаслигини танлаб олишимизга боғлиқдир.

Совет Иттифоқи халқлари бир неча ўн йиллар мобайнида қувонч ва қайғуаламга, ғалабалар ва муваффақиятсизликларга шерик бўлиб келдилар. Ўзбек халқига хос бўлган байналмилалчилик ва яхши қўшничилик асрий анъаналари айни Совет ҳокимияти йиллари мобайнида, қардош республикаларнинг ягона оиласида энг кўп равнақ топди.

Совет кишилари жипслик ва ўзаро ёрдам туфайлигина вайронликни бартараф этиб, душманга зарба бера олдилар, табиий офатдан шикаст етган Тошкентни қайтадан тикладилар. Бир вақтлар юз минглаб бечораларга бошпана бериб, уларни ўз бағрига олган Ўзбекистон кўпгина совет кишилари учун она юрт бўлиб қолди.

Ўзбекистон ССРда қардош республикаларнинг ёрдами билан қудратли ишлаб чиқариш, илмий-техникавий ва маънавий потенциал вужудга келтирилган бўлиб, у минг-минглаб кўзга кўринмас ришталар орқали бутун Умумиттифоқ организми билан чамбарчас боғлангандир. Мана шу моддий ва маънавий алоқаларни узиш, ота-боболаримиз қон ва тер тўкиб барпо этган иттифоқни вайрон қилиш тузатиб бўлмайдиган хато бўлур эди. Доно халқимиз таъкидлаганидек, бўлинганни бўри ер, тўдадан ажралган тўрга тушар. Билакс, элга эл қўшилса эл бойийди, бирлашган ўзади.

Ўзбекистон Компартияси Ўзбекистоннинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигига эришишни эълон қилганлиги аввало халқнинг фаровонлигини оширишга, уни маънавий жиҳатдан янгилашга, ижтимоий адолатни ва республика аҳолисининг муносиб турмуш шароитини таъминлашга қаратилган.

Мустақил республикаларнинг тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли ҳамкорлиги, ягона Иттифоқни сақлаб қолиш — Ўзбекистон ССРнинг жўшқин ижтимоий-иқтисодий ва маданий тараққиёти гарови эканлигига Ўзбекистон коммунистларининг ишончи комилдир. Биз фақат биргаликдагина ҳозирги мураккаб босқични бартараф этиб, минтақанинг ижтимоий-иқтисодий ва экологик муаммоларини ҳал эта оламиз, миллатлараро муносабатларни яхшилаб, республика халқларининг хавфсизлигини ва маърифатли турмушини таъминлай оламиз.

Янги Иттифоқ шартномасининг имзоланиши ҳозирги кунда катта сиёсий аҳамият касб этмоқда. Бу шартнома марказ билан иттифоқдош республикаларнинг бир-бирига қарама-қарши туришига, қонунлар урушига, иқтисодий тартибсизликларга чек қўйиши, издан чиққан хўжалик алоқаларини қайтадан тиклаши лозим. Янги шартнома лойиҳасини ишлаб чиқишда Ўзбекистон ССР делегацияси қатнашди, унинг манфаатлари, республика меҳнаткашларининг таклифлари ва истаклари эътиборга олинди ва у яқин вақт ичида имзоланиши мумкин.

Тенг ҳуқуқли мустақил республикаларнинг янгиланган федерацияси сифатида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг сақлаб қолинишини ёқлаб чиқайлик, «Ҳа, розимиз» деб жавоб берайлик: бундай федерацияда ҳар қандай миллатга мансуб инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг кафолати тўла-тўкис таъминланади.

Биз Ўзбекистон коммунистларини, барча меҳнаткашлари ва аҳолисини Ўзбекистоннинг мустақил, тенг ҳуқуқли республика сифатида Иттифоқ (федерация) таркибида қолиши учун овоз беришга чақирамиз.

Ҳамма референдумга!

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

ЯКДИЛЛИККА НЕ ЕТСИН!

СОВЕТ Социалистик Жумҳуриятлари Иттифоқини тенг ҳуқуқли суверен жумҳуриятлар федерацияси сифатида сақлаб қолиш масаласи бўйича ўтказиладиган референдум халқнинг хоҳиш-иродаси билан ҳисоблашиш, демократия ва ошкораликнинг яна бир ёрқин кўринишидир. Мамлакатимиздаги қалтис сиёсий вазиятда, иқтисодий танглик шароитида ўтказилаётган умумхалқ овоз бериши натижалари бевосита ҳар бир совет кишиси, қолаверса совет давлати тақдирида муҳим роль ўйнайди. Яқинда биз Оҳангарон районидаги «Оҳангарон» совхозининг 4-бўлимида бўлиб бир гуруҳ меҳнаткашлар билан ана шу хусусда суҳбатда бўлдик.

Неъмат ҲАСАНОВ, бўлим бошқарувчиси, референдум ўтказиш бўйича ноҳиядаги 13-участка комиссия раиси:

— Участкамизга ҳар куни кўплаб одамлар кела бошладилар. Улар билан фикрлашяпмиз. Меҳнаткашларимизнинг аксарияти Совет Социалистик Жумҳуриятлари Иттифоқини тенг ҳуқуқли совет жумҳуриятларининг янгиланган федерацияси сифатида сақлаб қолиш тўғрисида мулоҳазалар билдирмоқдалар. Тўғри, ҳозир мамлакатимизда аҳвол оғир, лекин ижобий ўзгаришлар рўй бераётгани, иқтисодий эркинликларга йўл очилаётгани ҳам рост-ку. Бўлимимиз йилни 70—80 минг сўм атрофида соф даромад билан якунлади, бу ҳали оз албатта, лекин ҳарқалай яхшилик томон йўл очилаяпти. Биз участкамизда ташвиқот ишларини кучайтираяпмиз. Менимча, фақат бирлашибгина жамиятимиз олдида турган кўпдан-кўп муаммоларни ҳал этишимиз мумкин.

Зоир ТОИРОВ, боғдорчилик-ижара бошлиғи, 1952 йилдан КПСС аъзоси:

— Ҳар қачон бўлганидай яна бутун оғирлик коммунистлар зиммасига тушмоқда. Биз фаол ҳаракат қилишимиз, вақтни бой бермаслигимиз керак. Чунки референдум жиддий воқеа. Одамларимиз овоз бериш учун масаланинг моҳиятини тўғри тушуниб боришлари керак. Мен 52 йилдан бери совхозда ишлайман. Қийинчиликларни кўп кўрганман. Тўғри, ўзлигимизни англашимиз, ўз қадримизга етишимиз керак. Бунинг учун кенг йўл очилди. Энди гап халқимизнинг ҳамжиҳатлигида, аҳиллигида қолган. Фақат амалий иш билангина ижобий натижаларга эришиш мумкинлигини унутмаслик керак. Бултур биз 60 гектар ерда янги боғ бунёд қилганмиз, бу йил яна 60 гектар ерга кўчат экамиз. Ерга ер қўшилса давлат, элга эл қўшилса ҳам давлат. Бирликка не етсин!

Абдуқаҳҳор ТУРҒУНОВ, қўйчилик бригадаси бошлиғи:

— Халқчилик экан, одамлар фикри турлича, ҳали референдумнинг моҳиятини тушунмаётганлар ҳам кўп. Шунинг учун партия ташкилотлари, участка комиссия тарғибот-ташвиқотни кучайтириши лозим. Мен ҳар куни тоғ кезиб чўпонларимиз ҳузурида бўламан. Ғулом Ҳасанов, Маъмур Эралиев, Ғафур Рисқулов сингари қўйчивонларимиз ҳам бирлик тарафдорлари. Иттифоқимизни сақлаб қолишимиз лозим. Биз бригадамиз бўйича бу йил биринчи марта 200 минг сўм даромад қилдик. Ахир бу иқтисодий омилларга кенг йўл очилгани туфайли-да. Ҳамжиҳатлик бўлса, қишлоқ кишисининг ҳам косаси ҳадемай оқариб қолади.

Замира АШУРОВА: ҳисобчи:

— Аёлларга, оналарга аввало тинчлик керак. Мана Форс кўрфазида не воқеалар рўй бермоқда. Фақат Иттифоқ таркибидагина мустаҳкам тинчликка кафолат олишимиз мумкин.

Самад ҲАЙИТҚУЛОВ, 13-мактаб директори:

— Бутун совет халқи, жумладан ёш авлоднинг келгуси тақдири ҳам референдум натижаларига боғлиқ. Халқимиз ҳамма вақт теран фикр қилиб, чуқур ўйлаб сўнг ишга киришган. Дўстлик ва байналмилалчилик ғояларини ҳурмат қиламиз. Қайта қуриш шарофати билан гарчи қийинчиликлар эвазига бўлса-да, ижобий ўзгариш юз бераётганидан воқифмиз. Айрим жойларда референдумда қатнашмаслик тўғрисида даъватлар ҳам бўлмоқда. Бу қайта қуриш мухолифларининг иши, деб ўйлайман. Кўп миллатли жумҳуриятларнинг тенг ҳуқуқли Иттифоқини сақлаб қолиш зарур, деб ҳисоблайман ва шунга барчани чақираман.

Суҳбатдош
Н. АБДУРАСУЛОВ.

ИТТИФОҚ УЧУН!

МЕН 17 март куни ўтказиладиган референдумда нима деб овоз беришимни аллақачон аниқлаб олганман. Иттифоқни сақлаб қолиш тарафдориман. Чунки, ким қандай фикрда билмадим-у, бугунги шароитда иттифоқ Ўзбекистон учун жуда зарур. Айримлар ўйлаганидек, мустақиллик ҳозир биз кутган натижани беролмайди. Эски гапларни қайтариб ўтирмоқчи эмасман. Иттифоқнинг иқтисод, сиёсат масалаларидаги, мудофаа миқёсидаги роли тўғрисида мутахассислар рўзномаларда жуда асосли қилиб фикрларини билдиришди. Ҳақиқатан ҳам уларни инкор этиш мумкин эмас.

Аммо менинг бошқа бир мулоҳазам бор. Ўша биз ва юқоридаги ўртоқлар айтаётган янгиланган Иттифоқ нима эканлигини тўлиқ тушуниб етаолмаяпмиз. Шахсан мен мустақил жумҳуриятларнинг иттифоқини ёқлайман. Тўғри, марказ бўлиши табиий. Лекин бу Иттифоқда у аввалгидек жумҳуриятларга ҳар хил буйруқлар бермаслиги, ўз сиёсатини ўтказиш учун тазйиқлар қилмаслиги шарт. Демоқчиманки, жумҳуриятларнинг ўзаро боғлиқлиги, муносабати, иттифоқи бир-бирига қарамлик эмас, ўзаро мустақил ва тенг ҳуқуқлилик асосида ҳамкорлик қилиш қоидасига амал этиши лозим. Ўйлайманки, Иттифоқ шартномаси бизга ана шу имкониятларни беради.

Ж. УРКИНБОЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли жамоа хўжалиги бош мироби.

БИРЛАШИШ ТАРАФДОРИМИЗ

МАНА, юртимизга баҳор келди. Ҳадемай янгиланиш байрами — Наврўзни нишонлаймиз. Ушбу байрам арафасида эса юртимизда яна бир воқеа бўлиб ўтади. Бу 17 март куни ўтказиладиган СССР референдумидир. Шу куни мустақил жумҳуриятлар бирлиги учун овоз берамиз. Референдумнинг Наврўз байрами олдидан ўтиши, албатта юртимизга тинчлик олиб келади.

Мамлакатимизнинг турли жойларидаги халқлар ягона Иттифоқ учун овоз беришни ўзларига мақсад қилиб қўйишган бўлса ажаб эмас. Мен ҳам шу мамлакатнинг фуқаросиман. Унинг оғир кунларини ҳам, ёмон кунларини ҳам бошдан кечирганман. Орадан шунча йил ўтиб, энди Иттифоқни тарқатувчи кучлар пайдо бўлдими? Хўш, СССРни жар ёқасига олиб келганлар кимлар ўзи? Миллатлар дўстлигига путур етказганлар, гиж-гижловчиларни жиловлашнинг имконини топса бўладими?

Бу саволлар мени кўп қийнайди. Ахир шу кунларни деб жанг қилганмидик.

Албатта, халқларимиз фаровонлигини, яхши ҳаёт кечиришини ўйлаб, бир ёқадан бош чиқариб СССРни буюк ва қудратли давлатга айлантиргандик. Вақти келиб буларнинг ҳаммаси ўз ўрнига тушади. Бугунги иқтисодий ва сиёсий тангликлар ҳам вақтинчалик. Фақат бирлашган, янгиланган ССР Федерацияси бунга барҳам беради.

Мен бирлашиш тарафдориман. Умуман, биз кексалар ҳаммани умумхалқ овозида беҳуда шов-шувларга берилмасдан мустақил жумҳуриятлар учун овоз беришга чақирамиз.

З. НУРИДДИНОВ,
Тошкент райони уруш ва меҳнат фахрийлари Кенгашининг раиси.

• Бирлигимизни, куч-қудратимизни сақлаб қолишнинг, ҳозирги мушкул вазиятдан қийналмай чиқиб олишнинг битта йўли бор, у ҳам бўлса референдумда «ҲА» деб жавоб беришдир.

• Сизларни Конституциядаги ҳуқуқингиздан фойдаланиб, ўз хоҳиш—иродангизни эркин ифода этишга, бирлигимизни ёқлаб овоз беришга чақирамиз, азиз юртдошлар!

ЎЗБЕКИСТОН ВА ҚИРҒИЗИСТОН ПРЕЗИДЕНТЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

БИШКЕК, 13 март. ЎзТАГ махсус мухбири Святослав Фенютин хабар қилади:

«Қардош Ўзбекистон Президенти, қирғиз диёрига хуш келибсиз!» — бугун республика газеталари ана шундай катта сарлавҳалар билан чиқди. Уларда И. А. Каримовнинг сурати ва қисқача таржимаи ҳоли эълон қилинди, Ўзбекистон ССР меҳнат жабҳаси ҳақида ҳикоя қилинди.

Умумий хонадонимизда ҳозир тинчлик ва тотувликни қадрлайдиган барча кишилар қардош Қирғизистон республикасига ушбу ташрифни кутмоқда эдилар. Бу ташриф Бутуниттифоқ референдуми арафасида ўтаётгани, айниқса, муҳимдир, бу референдумда иттифоқ бўлиши керакми ё йўқми, деган энг долзарб саволга жавоб берилиши лозим.

СССР, Ўзбекистон ССР ва Қирғизистон республикаси давлат байроқлари билан безатилган «Манас» аэропортида Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов ва республика давлат делегациясининг аъзоларини Қирғизистон Президенти А. А. Акаев, шу республика бош вазири Н. И. Исанов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. Анъанага биноан миллий кийимдаги қизлар меҳмонларга нон-туз тутдилар, баҳорги гуллардан гулдасталар тутқаздилар.

Ўзбекистон давлат делегациясининг қўшни республикада бўлиши программаси жуда тиғиз. У икки президентнинг суҳбати билан бошланди. Суҳбатда давлат делегацияларининг аъзолари қатнашдилар.

Музокараларда Ўзбекистон ССР томонидан Вазирлар кабинети раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков, Ўзбекистон ССР Президентининг маслаҳатчиси Ш. С. Зиёмов, Ўзбекистон Фанлар академиясининг президенти М. С. Салоҳиддинов, президентлик кенгашининг аъзоси, Ўзбекистон халқ шоири Шукрулло, халқ депутатлари Андижон вилоят Советининг раиси, Ўзбекистон Компартияси вилоят комитетининг биринчи котиби Қ. Х. Холмирзаев, Ўзбекистон ССР давлат телекўрсатув ва радиоэшиттириш комитети раиси Г. Ё. Ёқубов, Ўзбекистон ССР халқ депутати Ш. Жўраев, президентлик кенгашининг аъзоси, Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг директори В. Н. Сигедин, Ўзбекистон ССР Президенти аппаратининг ишлар мудири З. Ҳ. Ҳайдаров, республика Президентининг матбуот котиби И. А. Абдухолиқов қатнашдилар.

Ўзбекистондан келган делегатлар билан Қирғизистон республикаси бош вазири Н. И. Исанов, республика Фанлар академиясининг президенти И. Т. Айтматов, Президент маҳкамаси раҳбари, Қирғизистон республикаси вазири Э. О. Қорабоев, Президент маслаҳатчиси А. И. Саригулов, республика халқ депутати Э. Т. Турсуалиев, президентлик кенгашининг аъзоси А. В. Лемякин, республика матбуот ва ахборот вазири А. Э. Эркебоев суҳбатлашдилар.

Қирғизистон республикаси ва Ўзбекистон ССР давлат делегацияларининг музокаралари ишчанлик ва амалий муҳитда ўтди. Кечқурун меҳмонлар тасвирий санъат музейини бориб кўрдилар.

Икки Президентнинг учрашуви 14 март куни Ўш шаҳрида давом эттирилади.

ИССИҚХОНАДА

ДЕҲҚОНЧИЛИКНИНГ кўзини билган, даромад оламан, деган хўжалик борки, иссиқхона қуряпти.

«Ленин йўли» жамоа хўжалиги иссиқхонасининг умумий майдони 10 гектарни ташкил этади. 1990 йилда ярим гектар ердаги лимонзордан азаматлар 15 тонна ўрнига 20 тонна лимон ҳосили олишиб, аҳоли дастурхонига тортиқ қилишди. Натижада лимоннинг ўзидан 100 минг сўм даромад олинди. Жами соф даромад 750 минг сўмга етди. Деҳқонларнинг ўртача маоши 550 сўмга тўғри келяпти. Ҳозирги кунда помидор, бодринг, ҳар хил кўкатлар парвариши бир меъёрда олиб бориляпти.

Т. ДУСОНОВ.
Тошкент ноҳияси.

«ОЧИҚ ЭШИКЛАР» КУНИ

ПАРКЕНТ районида халқ депутатлари район кенгаши ва унинг ижроия қўмитаси раислари, раис муовинлари иштирокида «Очиқ эшиклар» куни ўтказилди. Фуқаролар бунда ўзларини қизиқтирган давлат ҳамда меҳнат жамоалари аҳамиятига молик ва шахсий масалалар бўйича раҳбарларга мурожаат этишди. Районни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш борасида ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Бу тадбир аҳолига жуда маъқул бўлди. Эндиликда райондаги барча қишлоқларда ана шундай «Очиқ эшиклар» куни ўтказишга қарор қилинди.

Т. ДЎСТМАТОВ.

● БУГУН ТОШКЕНТДА АТАМАШУНОСЛИК МУАММОЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЧИЛАДИ ●

МИЛЛИЙ ЎЗЛИК САРИ

БУГУН Тошкентда Атамашунослик муаммоларига бағишланган жумҳурият илмий-амалий конференцияси очилади. Конференцияни Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг жумҳурият Атамашунослар қўмитаси ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тилшунослик институти уюштирган.

Атамалар муаммоси — бугунги куннинг энг долзарб масаласидир. Айниқса, атамалар, уларнинг қўлланишидаги ҳар хиллик ва имлоси (Амриқо, Африқо, Оврупо — Овропо—Оврўпо), олинма атамаларнинг ўзлаштириш қонуниятлари, атамаларни миллийлаштириш, атамаларнинг ишлатилишидаги бошбошдоқлик, уларни тавсия этишдаги бирёқламалик каби илмий-амалий жумбоқлар анжуманда қизғин муҳокама этилади.

Анжуманнинг етакчи мавзуси — «Ўзбек тили атамаларини тартибга солишдаги чалкашликлар ва уларни бартараф этиш йўллари» бўлиб, бу муаммо яна 11 та қўшимча маъруза билан тўлдирилади. Эрталабки ялпи мажлис тугагач, анжуман икки шўъбага бўлиниб иш кўради. Шўъбаларда «Русча-байналмилал атамалар ва уларни ўзбекчалаштириш муаммолари» (профессор М. Миртожиев), «Ғарб тилларидан ўзлашган атамаларни қўллашга доир» (профессор А. Абдуазизов), «Араб-форс тилларидан ўзлашган сўзларнинг атама сифатида қўлланилиши хусусида» (доцент А. Исмоилов), «Ўзлашма атамаларни миллийлаштириш муаммолари» (доцент Ё. Тожиев), «Техника фанларидаги баҳсли атамалар» (М. Мирбобоев), «Қишлоқ хўжалик атамалари муаммолари» (С. Давлатов) каби 20 дан ортиқ маъруза тингланади. Маърузалар атамашуносликнинг бугунги кундаги энг муҳим илмий-амалий масалаларига бағишланган.

Ой атамаларининг имлоси

МАЪЛУМКИ, йил, йил фасллари ва ойлар тарихий тараққиёт давомида халқлар ўртасида турлича номлар билан аталган. Масалан, ҳозир амалдаги ой номларидан «март» арабча «ҳамал», ўзбекча «ёз» ёки «қўй»; «апрель» эса арабча «савр», ўзбекча «ўтёкмас» ёки «сигир» номлари билан юритилган. Янги йилнинг бошланиши, ойларнинг номланиши, мучал ва буржлар ҳақида, қисқача бўлса-да, вақтли матбуотларда маълумотлар берилмоқда.

Мазкур мақоладан мақсад — амалдаги ой номлари имлоси ҳақида фикр билдиришдан иборат. Фикримизча, ой номларининг **январь, февраль...** тарзида ёзилиши ўзбек тили товуш тузилиши, грамматик қурилиши ва ифода усулига мос тушмайди. Шунга кўра ўзбек тили табиатини ҳисобга олиб, ой номлари имлосини такомиллаштириш — ислоҳлаш мақбул кўринади. Биз ой номларининг **йанвар, фэврал, морт, апрэл, мой, иййун, иййул, август, сэнтабир, ўктабир, нойабир, дэкабир** шаклида ёзилишини мақбул кўрамиз. Агар шундай ёзиш жорийлаштирилса, буларнинг ифода усули ва талаффузи ўзбек тили табиатига айнан мос тушади. Бу давлат тили ҳақидаги Қонуннинг асосий талабларидан бири!

Шунингдек, числонинг ёзув тилидаги ифодасида ҳам ҳар хиллик мавжуд: **1991 йил, 8-март — 1991 йил 8 март — 1991 йилнинг 8-марти — 1991 йил мартнинг 8-куни** каби. Бизнингча, меъёр тарзида «1991 йил 8-март»ни қўллаш афзалроқ кўринади. Ўзбек тили ўз «о»-лашиш жиҳати

● ТИЛ ҲАҚИДАГИ ҚОНУН ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА?

билан бошқа туркий тиллардан ажралиб турганлиги учун **морт** тарзида ёзишни тавсия этамиз.

Яна бир гап. Ҳозир матбуотда, радио ва ойнаи жаҳон эшиттиришларида ўзбекча **тармоқ** сўзи ўрнида **цех** атамаси ишлатилмоқда. Бу — нотўғри. Биз таркибида «ц» ҳарфи бўлган олинма атамаларни ўзбекча ифода билан берилишини тавсия этамиз: **сэмон (цемент), сэрк (цирк), мэлиса (милиционер), мэлисахона (милиция) каби.**

Толиб ЭНАЗАРОВ,
ТошДД ўқитувчиси.

Тарихий атамаларга қайтайлик

ОНА ТИЛИМИЗ ҳуқуқининг ҳозирги қайта тикланиши жараёни узоқ йиллар давомида ўрнашиб қолган сунъий сўзлардан воз кечиб, ўтмишда истеъмолда бўлган ва ҳозир ҳам кўпчиликка таниш сўзларни қайта жонлантириш вазифасини қўйди.

ЎТМИШ ўзбек тили сўз хазинасининг бойлигини, масалан, Алишер Навоий даври бадиий тилида ҳозиргидан уч баробар кўп сўз қўлланганини ортиқча шарҳу таърифлашнинг ўрни йўқ. Ўзбек тилини табиийлаштириш жараёнида унинг сўз бойлигида илгари қўлланиб келинган қадрдон сўзларнинг пайдо бўлиши, эҳтиёж асосида уларга қайта жон ато этиш муҳимдир.

ТАРИХИЙ сўзларни истеъмолга қайта тиклаш ва фаоллаштиришда ҳозирги ёзма манбалар (матбуот ва бошқа нашрлар) катта аҳамиятга эга, чунки бундай сўз ва атамаларнинг кўпчилиги ҳозир халқ жонли тилида кам қўлланилади ёки тамоман унутилгандир. Зарур тарихий сўзларнинг нутқимиздан муносиб ўрин эгаллашида, айниқса, «Эски ўзбек ёзуви»нинг ўрта, ўрта махсус ва олий мактабларда ўқитилиши улкан асос бўлади.

«Эски ўзбек ёзуви»дан яратилаётган дарсликларда тилимиз ва услубимиз тарихига оид матнлар мавжуд бўладики, улардаги сўз бойлиги ва услубий жилолар ҳозирги тилимизга сўзсиз таъсир этади.

Масалан, ўрта мактабларнинг бошланғич синфлари учун ёзилган дарслик китобида «ҳикоячи», «ҳикоя қилувчи», «ривоят айтувчи» маъноларида РОВИЙ сўзи ишлатилди. Бу сўз ихчам ва жарангдорлиги билан ҳозирги тилдаги бирикмаларга кўра қулайдир. Дарсликда берилган матнларда «хўроз» ўрнига «хўрус», «жирафа» ўрнида «зуррафа» шакллари учрайди. Бундан ўқувчи ҳозирги сўз шаклларининг тарихан қандай бўлганини пайқайди. Ҳозирги тилимиздаги «жирафа» аслида русча шакл эканлигини, рус тили уни туркий тиллардан ўзлаштириб олганини билиб олади.

Кейинги йилларда ўзбек матбуоти ҳам ҳозирги тилимизда бир қанча тарихий сўз ва атамаларнинг қайта тикланиши учун ҳаракат қилмоқда. Масалан, «Халқ сўзи» рўзномасида «Машриқдан Мағрибгача» рукни остида улкан мамлакатимизнинг у четидан бу четигача бўлган жойлардан хабарлар берилиши жорий этилди. «Машриқдан Мағрибгача» ибораси халқ тилидаги тушунчага мос келиб, буни публицистик ифодалашда табиийлик ва қулайлик туғдирган. Бу каби ижобий мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

АММО тарихий сўзларнинг қайта тикланиши асносида уларнинг шакл ва маъно жиҳатларидан тўғри бўлишига аҳамият қилмоқ лозим. Тилдаги ҳар бир сўз ёки қўшимчанинг юзага келиш асоси, зоҳирий сабаби бор. Ўзбек тилининг маданий савиясига қараб интилиш ҳаракати бошланган ҳозирги даврда ҳар бир сўз шаклининг ўз лисоний моҳиятига мос, мантиқан тўғри бўлишига эришиш, айниқса, муҳимдир.

1. Сўнгги пайтларда эски ўзбек ёзуви алфавитига нисбатан алифбо атамаси кенг қўлланмоқда. Ўзбек тилида араб ёзувига асосланган алфавитнинг биринчи ва иккинчи ҳарфларини **алиф, бо** деб эмас, **алиф, бе** деб ўқиш одатдир. **Алифбе** сўзи мазкур икки ҳарф номини қўшиб ўқишдан ҳосил бўлган.

2. Матбуот тилида ва бошқа ёзма манбаларда баъзи тарихий атамаларнинг асл маъноси тўғри ҳис этилмаяпти. Масалан, **шуаро, фузало, уламо** каби атамалар ўзбек тили ўтмишида, худди араб тилидагидек кўплик маъноси билан ишлатилган. Демак, уларга «-лар» кўплик қўшимчасини тиркаб ишлатиш хатодир: ШУАРОЛАР каби.

3. Илгари (20-30-йиллар) **Амриқо, Оврупо, қўмита** каби шакллар қўлланган бўлса, кейинчалик тилимизга буларнинг **Америка, Европа, комитет** каби шакллари сингиб кетди. Сўнгги кунларда яна ўша эски шаклларни қўллашга уриниш бошландики, буни маъқуллаб бўлмайди.

4. Ҳозирги матбуотимиз тилида қўлланаётган **ноҳия, тайёра, раёсат, фоиз** каби сўзлар аввалги тилимизда шу маънолари билан ишлатилмаган, шунинг учун ҳам улар ҳозирги нутқда эриш туюлмоқда. **Ноҳия** форсча сўз бўлиб, «мамлакат», «тупроқ» маъноларини беради, арабча **тайр** (тайёра) сўзи «учиш» ва «қуш» маъноларини англатиб, ҳозирги назарда тутилаётган маъноларни англатмайди. «Президиум» маъносида қўллана бошлаган **раёсат** атамаси арабча бўлиб, «раислик», «бошлиқлик» маъноларини билдиради. «Процент» маъноси учун ишлатилаётган **фоиз** сўзи ўтмишда шу маънода умуман қўлланмаган.

5. Баъзи тарихий атамаларнинг имлоси бузиляпти. Масалан, матбуот тилида «рукн» сўзи яна **рукун, рукин** шаклларида, «мутасаддий» сўзи мутасадди ва мутасаддис шаклларида ёзилмоқда. Тарихий сўзлар имлосининг бузилиши тарихни ўрганишда ҳам, уни ўқитишда ҳам чалкашликларга сабабчи бўлади.

6. Русча сўзлардан қочиш баҳонасида баъзан тарихан туркий, лекин кейинчалик рус тили орқали тилимизга қайта ўзлашган сўзларни ҳам ўзбек тили истеъмолидан чиқаришга уриниш ҳолати ҳам юз бермоқда. **Киоск, кирпич, тир, кузов, чайка, чулок (чулки), каблук** каби сўзлар шулар жумласидандир. Бу каби юзлаб сўзларнинг аслан туркий эканлигини фаҳмлаб, ҳозирги ўзбек тили истеъмолида сақлаб қолиш усулларини илмий-амалий шарҳлаб бериш керак бўлиб қолди.

Муҳаммаджон ҚОДИРОВ,
филология фанлари номзоди.

КАРАМ НЕГА ГУЛЛАЙДИ?

БУ ЙИЛГИ баҳор ҳар йилдагига қараганда 10—15 кун кечикаяпти. Февраль ойининг иккинчи ярмида қор ёғди. Мана, март ойининг биринчи ўн беш кунлиги ҳам ўтаяпти, бироқ, кунлар рисоладагидек исиб кетмаяпти. Кечалари, айниқса, ҳарорат паст келмоқда. Булардан кўриниб турибдики, сабзавоткорлар иши анча мураккаблашмоқда. Сабзавот ва эртаки картошка экиш муддатлари сурилаётир. Оқибатда айрим хўжаликларда карам кўчатлари, куртаклатишга қўйилган картошка уруғлари бирмунча ўсиб кетди.

Тажрибалар шуни кўрсатадики, карам кўчатлари иссиқхонада кўпроқ туриб қолса, қари кўчат бўлиб гуллаб кетади. Бунинг олдини олиш учун иложи борича сувни кам бериш, об-ҳавога қараб эшик-деразаларни аста-секин очиб, чиниқтириш зарур бўлади. Айниқса, кўчатни далага олиб чиқиб ўтқазишга икки-уч кун қолганда плёнкалар олиб ташланиб, дала шароитига мослаштириш керак. Бундай кўчатлар техника ёрдамида экилганда синиб кетмайди, бехато кўкаради. Энг муҳими, гулламайди. Куртаклатишга қўйилган картошкалар эса калта, бақувват бўлиб ўсишига эришиш учун яшикларнинг ўрнини алмаштириб ёруғликни кучайтириш тавсия этилади. Ана шунда куртаклар яхши ривожланади. Агарда иссиқ етарли бўлса-ю, ёруғлик кам бўлса, ёки яшикларга ёруғлик кам тушса у ҳолда куртаклар нимжон бўлиб қолади, ташиш ва экиш жараёнида синиб кетади.

● *Мутахассис тавсия этади*

Албатта, карам ва гулкарамнинг кўчатини экишдан олдин яхшилаб саралаш муҳимдир.

Сабзавот ва картошкаларни экиш бир мунча орқага сурилганини ҳисобга олиб, плёнка тагида етиштириладиган экинлар майдонини кенгайтириш талаб этилади. Айниқса, помидор ва бодринг кўпроқ плёнка тагида етиштирилгани маъқул. Плёнка остида сабзавот ўстириш учун бир оз қия, қуёшга қараган ерларни танлаш зарур. Об-ҳавонинг исишига қараб, яқин кунлардан бошлаб помидор, ширин қалампир, бодрингларни плёнка остига экишни тавсия этамиз.

Помидорнинг «Восток», «Перемога», карамнинг «Июньский», бодрингнинг «Эртаки-645», «Ўзбекистон-740», сабзининг «мишак» навини, картошканинг «Зарафшон», «Прикурский, эртаки, «Седов», «Белорус эртакиси», «Уральский» навларини экиш фойдалидир. Бу навлар оддий уруғларга нисбатан 15—20 кун олдин етилиб, ҳосилдорлиги 13—15 фоиз кўп бўлади.

Кўп йиллик тажрибалар яна шуни кўрсатадики, сабзавот ва картошка экилган ерда бир йилда 2,5—4 тоннагача органик модда ёки гумус йўқолади. Ерни органик моддага бойитишнинг бирдан-бир йўли эса ҳар бир хўжалик учун тузилган сабзавот, беда алмашлаб экишини жорий қилишдир. Бунинг натижасида тупроқ чириндига бойийди, касаллик камаяди, бегона ўтлар ўз-ўзидан йўқ бўлади. Натижада ҳосилдорлик кескин ортади, бундан ташқари чорва учун мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келади.

Бу йилги шароитда сабзавот ва картошкаларни қисқа муддатларда сифатли қилиб экишда техникадан фойдаланиш катта фойда келтиради. Шунинг учун ҳам сабзавот экадиган СКН-4, СКН-6 маркали машинани, картошка экадиган СН-4Б, сабзавот уруғларини экадиган СОН-2,8 маркали сеялкани, полиз экинлари учун СТВХ-4А маркали техникаларни пухта созлаб, сўнгра экишга киришиш зарур.

С. МАҲКАМОВ,
Қишлоқ хўжалик фанлари номзоди, сабзавот, полиз ва картошкачилик илмий-текшириш институтининг катта илмий ходими.

ЮРТИМИЗДА шундай касб эгалари борки, улар ўзларининг ҳокисор меҳнатлари билан элга хизмат қилишади. Коммунистик район маиший хизмат кўрсатиш комбинати тўқувчиси Солиҳа Собирова ҳам ана шундайларнинг бири. Ким билади, тўрт йил давомида унинг чаққон қўллари тўқиган устки трикотаж кийимларини кимлар кийиб ҳузур қилмади, дейсиз. Чунки Солиҳа фақат сифатли кийимлар тайёрлайди.

СУРАТДА: С. Собирова иш устида.

Суратказ М. МАҲМУТОВ.

СОБИҚ ЖАНГЧИЛАР УЮШМАСИ

Оҳангарон районидаги Қорахтой қишлоғида собиқ байналмилалчи-жангчилар уюшмасини тузишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Ижроқўм раиси Сотиболди Каримов таъкидлаганидек, 12500 аҳоли истиқомат қилувчи қишлоқ Кенгаши ҳудудидан 65 нафар йигит афғон тупроғида жанг қилди. Аммо тан олиш керакки, собиқ «афғон»ларга кўрсатилаётган ёрдам ва эътиборни ҳали кўнгилдагидек деб бўлмайди. Тузилажак уюшма уларга ғамхўрлик кўрсатишни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўяди. Афғонистонда хизмат қилганларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларга имтиёзлар асосида қандай хизмат кўрсатилаётганлигини назоратга олиш, афғон тупроғида ҳалок бўлганларнинг оилаларига кўмаклашиш зарур.

Собиқ байналмилалчи жангчилардан Абдуғани Исматов уюшма бошқарувининг раиси, Олим Тожибоев раис ўринбосари, Шамсиддин Сафаралиев котиби этиб сайландилар.

Қудрат ОДИНАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» таҳририяти ҳузуридаги халқ дорилфунуни тингловчиси.

ДХК: қайта қуриш, ошкоралик, демократия

МАҚСАД—ХАЛҚ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ ХАВФСИЗЛИК ҚЎМИТАСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ

— Шомил Номуротович, очиғини айтганда, бир пайтлари НКВД, ДХК дейишса одамлар даҳшатга тушарди, таъбир жоиз бўлса, сичқоннинг ини минг танга бўлиб кетарди. Ҳозир эса ҳатто ДХКга тош отишга ҳам тайёрдирлар. Кўпларнинг тили узун бўлиб қолган. Бу икки қарама-қарши фикрга нима дея оласиз!

— Бу саволга жавоб беришдан аввал, ўзимизни бироз бўлсада танқид қилишга тўғри келади. Аслида бир пайтлари НКВД, ДХК деганда ҳақиқатдан ҳам одамлар даҳшатга тушар эди. Хўш, нега? Бизнинг ташкилот ўша пайтлари қандайдир «темир қўрғон»га айланиб қолганини тан олиш керак. Шу сабабли одамлар ДХКнинг вазифалари нимадан иборат эканлигини, нима билан шуғулланишини билмас эдилар. Бу эса ўз-ўзидан ДХК ҳақида турли миш-мишлар тўқилишига олиб келди. Бугун ошкоралик рўёбга чиқиб, одамлар кўпми-озми ДХК ҳақида тасаввурга эга бўлмоқдалар.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, шов-шувларга сабаб бўлган мақолаларда НКВД давридаги «қора кунлар» соясида бугунги чекистларга ҳам турли муносабатлар билдирилмоқда. Ахир шу тўғрими? НКВД билан ДХК ўртасида ер билан осмонча фарқ бор. Улар бизни, яъни 40, 50-йиллар, қолаверса 60-йилларда туғилганларни нимада айбламоқчилар? Ёки масала бошқа томондами?

Улар айни мамлакатимиздаги инқилобий ўзгаришлар даврида ДХКнинг, ҳозирги чекистлар авлодининг нуфузини туширишга уринмоқдалар.

ДХК органлари ва унинг ходимлари тўғрисидаги асоссиз, қарама-қарши фикрли мақолаларни ўқиган кекса авлод қаерда ҳақиқату, қаерда ҳис-ҳаяжонга берилганини ўзлари таҳлил қилишлари мумкин. Ёш авлод эса ўша маълумотни тўғри қабул қилишга қийналади. Шунинг учун ҳам биз ўзимиз меҳнат жамоаларида кўпроқ учрашишга, оммавий ахборот воситалари орқали фаолиятимиз билан таништиришга ҳаракат қиляпмиз.

Ўрни келганда шуни айтиш керакки, биз ҳамон 1959 йилда ДХК тўғрисида чиқарилган Низом асосида ишлаяпмиз. Ҳозир. ДХК тўғрисидаги қонун лойиҳаси муҳокама қилинмоқда. Яқин орада СССР Олий Кенгашида бу қонун қабул қилинса халқ бизнинг вазифаларимиз ҳақида, қандай ишларни амалга ошираётганимиз тўғрисида кўпроқ тасаввурга эга бўлар эди. Ана ўшанда ортиқча гап-сўзларга ўрин қолмайди.

— Айримлар орасида шундай гаплар юради: ДХК ҳар нарсага қодир. Ҳатто Тошкент вилоятидаги, Фарғонадаги, Ўшдаги воқеаларда унинг қўли бўлиши мумкин. Менимча, шу масалага ойдинлик киритиш пайти етмадимикан!

— Элнинг оғзига элак тутиб бўлмайди. Шуни айтиш керакки, бу воқеаларнинг ривожланиши жараёнида давлат хавфсизлик қўмитаси органлари четдан кузатувчи бўлиб турмадилар. Марказий матбуотларда таъкидланганидек, бундай кўнгилсиз воқеалар юзага келмасдан илгари бу ҳақда тегишли идораларни огоҳлантирганмиз. Зарур ҳужжатларни тўплаб юборганмиз. Афсуски бизнинг бу маълумотлар юзасидан зарур чоралар кўрилмади. Оқибатда оммавий тартибсизликларнинг олди олинмай қолди.

Бу кўнгилсизликларнинг келиб чиқиш сабаблари ҳақида гапирганда ўша музофотдаги ижтимоий муҳитнинг кескинлиги, кўп табақа одамларнинг ишсизлиги ва кўпгина бошқа ижтимоий аҳамиятга эга бўлган жиддий масалалар ҳал этилмаганлиги ҳамда бошқа қатор сабабларни тилга олмасликнинг иложи йўқ.

Фарғона ва Ўш воқеаларида ДХКнинг қўли борми дегувчиларнинг мақсади битта: у ҳам бўлса бу идора номини қоралаш, халқ олдида уни обрўсизлантириш. Қолаверса, келажакда ўзларининг қабиҳ ниятларини амалга оширишни давом эттиришдир. Бу фикрлар фақат ёвуз ниятли кишилардан чиқади, холос. ДХК эса ўз навбатида ана шундай бузғунчиларни доимо фош этиб келган. Биздаги бор имкониятлар албатта, ғаламисларни, жиноятчиларни даҳшатга солади.

— Маълумки, ДХКнинг асосий вазифаси — давлат хавфсизлигини таъминлашдир, чет эл разведкасига қарши ишлашдир. Лекин СССР Олий Кенгашининг қарорига биноан айни иқтисодий танглик пайтида у иқтисодимизни издан чиқаришга уринаётганларга ҳам қарши курашяпти. Бу борада вилоят ДХК бошқармаси қандай ишларни амалга оширяпти! Истеъмол бозоридаги аҳволни соғломлаштириш учун нима ишлар қилиняпти, қандай чоралар кўрилмоқда! Чунки ҳозирги кунда «бузғунчи кучлар» тўғрисида жуда кўп гапириляпти. Вилоят ҳудудида ҳам шундай кучлар бор, деб ўйлайсизми! Бўлса улар кимлар! Уларга нима керак!

— Келинг, бу саволларга жавоб излаб кўрайлик. «Бузғунчи кучлар» кимлар? Мамлакатимиз кейинги беш йилда янги босқични бошидан кечиряпти десам муштарийлар ҳам бу фикримга қўшилсалар керак. Чунки у ёки бу соҳаларда ўзига хос ўзгаришлар ҳам бўлди. Бу ўзгаришлар кимларгадир қўл келди. Кимларгадир нохушлик келтирди. Қайта қуриш сабаб бўлиб иши юришмаган айрим шахслар давлатимиз сиёсатига қарши иш юритадиган бўлдилар. Мен «бузғунчи кучлар» деганда ана шундай кишиларни тушунаман. Биз иқтисодий қўпорувчиликка қарши кураш давомида «бузғунчи кучлар»нинг янги тоифаларига дуч келдик.

Дарвоқе, иқтисодий қўпорувчиликка қарши кураш ҳақида икки оғиз сўз айтмоқчиман. Маълумки, СССР Олий Кенгашининг ўтган йил 23 ноябрдаги қарори билан ДХК иқтисодий қўпорувчиликка қарши кураш, озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмоли молларини сақлаш, ташиш ва уларни сотишда тартиб ўрнатиш вазифаларини ҳам бажармоқда. Қисқа вақт ичида ДХК бўлинмалари ишчи назорати ва ҳуқуқни муҳофаза қилишнинг бошқа органлари билан пинҳона иқтисодиёт намоёндаларини, хўжасизлик оқибатида катта зарар келтираётган фактларни фош этди. Бу ҳақда матбуотда ҳам хабар қилинмоқда. Шулардан айримлари билан муштарийларни таништириб ўтишимиз мумкин. Масалан, Красногорск шаҳридаги 2-кон бошқармаси 3-ишчи таъминоти бўлимига қарашли 2 ҳамда 10-дўконлар камёб маҳсулотлар «ярмаркаси»га айлантирилган экан. Омборларда кўплаб миқдорда балиқнинг қора ва қизил икралари, балиқ консервалари, буғда пиширилган мол гўшти консервалари-ю, Бразилия кофелари, турли сигареталар топилди. Уларнинг жами миқдори 32 минг сўмни ташкил этди. Яқинда бошқармамизнинг Ангрен бўлими чекистлари ишчи назорати вакиллари билан ҳамкорликда шаҳар савдо идорасининг 4-дўконида текшириш ўтказдилар. Дўконнинг омборларида, маҳсулот сақланадиган қўшимча хоналарида Англияда ишлаб чиқарилган курткалар, Чехословакияда тайёрланган жемперлар, Хитой пахмоқ сочиқлари, хотин-қизларнинг калготкалари, сигареталар, ҳинд чойи, Бразилия кофеси ва бошқа кўплаб маҳсулотлар топилди. Бу маҳсулотлар касаба уюшмаси орқали Ангрен кўмирчиларига тарқатилди.

Ажабланарлиси шундаки, корхона касаба уюшмаси мутасаддиларининг баъзилари дўкон мудирини ҳимоя қилишга уриниб кўрдилар. Ҳолбуки, улар ўз вазифаларига жиддий ёндошганларида бу дўконни текширишга зарурат ҳам қолмасди.

Бошқармамиз ходимлари вилоят халқ назорати вакиллари билан биргаликда Тўйтепа шаҳрида Ўрта Чирчиқ матлубот жамиятига қарашли «Нафис» дўконида бўлиб, кўплаб маҳсулотларнинг савдога сабабсиз чиқарилмаётганининг гувоҳи бўлдилар. Минг донадан ортиқ болалар ва эркакларнинг курткалари, кўплаб кўйлаклар, 40 та япон магнитофони шулар жумласидандир. Ҳаракатсиз бу молларнинг умумий миқдори 181061 сўмни ташкил этди. Шунингдек, вилоят халқ назорат қўмитаси ва прокуратура билан ҳамкорликда вилоят матлубот уюшмасининг Тўйтепадаги районлараро базасини текширдилар. Текшириш натижасида 600 дан ортиқ япон магнитофони, ҳар бири 2900 сўмлик 10 та мусиқа аппаратлари ва бошқа кўплаб ноёб моллар 1990 йилнинг бошидан то шу йилнинг февралигача Чирчиқ ва Олмалиқ шаҳри корхоналари ишчиларига юборилмаганлиги аниқланди.

— Яқинда Жиззах вилоятида бир гуруҳ фуқаролар коньяк ичимлигидан захарланибди, деган миш-миш тарқалди. Шу ростми!

— ДХКнинг Жиззах ва Тошкент вилояти ходимлари бу ичимликнинг қалбаки эканини аниқлаб, калаванинг учини Янгийўлдан топдилар. Янгийўллик Р. исмли шахснинг хонадонида тинтув ўтказилди. Натижада унинг уйидан кўплаб миқдорда «Ўзбекистон» коньяги, «Русская водка» ёрлиқлари, 3 қопга яқин шиша қопқоқлари, спирт ва ачитқи сақлаш учун 2,5 тонна ҳажмли 25 та идиш ва спиртли ичимлик тайёрлашда зарур бўладиган кўплаб бошқа хом ашё маҳсулотлари топилди. Шунингдек унинг уйидан 100 минг сўм пул, тилла буюмлари чиқди.

— Шомил Номуротович, миллий масалаларни ва низоларни бартараф этишда ДХКнинг хизмати қандай!

— Миллий масалалар ва низоларни бартараф этишда бошқармамиз тушунтириш ишлари олиб бориш усулидан кенг фойдаланмоқда. Чекистлар бундай ишни мунтазам амалга ошириб келяптилар. Чунончи бизнинг ходимларимиз меҳнат жамоаларида учрашувлар ўтказар эканлар, миллий муаммолар уларнинг эътиборида бўлади. 1990 йили вилоят бошқармаси ходимлари очиқ мулоқот, учрашувлар ўтказмаган бирор йирик корхона, муассаса, олийгоҳ қолмади, десам муболаға бўлмайди.

— Миллий низоларнинг олдини олиш учун огоҳлантириш, фақат очиқ суҳбатлар билан чегараланиб қолинмаяптими!

— Йўқ, албатта. Сир эмаски, 1991 йилда вилоятимизнинг кўпгина шаҳарларида миллатчилик руҳи билан йўғрилган варақалар, имзосиз хатлар пайдо бўла бошлади. Маълумки, то варақа «ижодкорлари» топилмагунча, уларнинг қилмишлари ошкор этилмагунча кўпчилик юракни ҳовучлаб яшайди. Имзосиз хатлар пайдо бўла бошлади. Шунга кўра биз варақа «муаллифлари»ни тезликда топиб, уларни жавобгарликка тортамиз. Ўтган йили бундай «ижодкорлар»дан 10 нафарига «ижоди» исботлаб берилди. Уларнинг кўпчи-

ПАРТИЯ ИНТИЗОМИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

ҒАЛАБА РАЙОН ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИ КЕНГАЙТИРИЛГАН БЮРО ЙИҒИЛИШИДАН

Кейинги пайтларда мамлакатда сиёсий ва ижтимоий вазият анча кескинлашиб, иқтисодий инқироз чуқурлашиб бормоқда. Ғайрикоммунистик ва бошқа бузғунчи кучлар КПССни сиёсат майдонидан қисиб чиқаришга, қонуний сайланган президентни ҳокимиятдан четлаштиришга, СССРдаги мавжуд ижтимоий тузумни ўзгартиришга уринмоқдалар.

Ана шундай бир шароитда партия қўмиталари КПСС XXVIII съезди қарорларидан кўзланган асосий мақсадларни ҳар бир коммунист онгига етказа билмадилар. Деярли партия тузилмасининг барча бўғинларида ижро интизоми бўшашиб кетди, раҳбар партия органлари кўрсатмалари ва ўзлари томонидан қабул қилинган қарорлари қониқарсиз бажарилмоқда, партия шаънига қилинаётган ҳуружларга лозим даражада зарба берилмаяпти, коммунист обрўсини ҳимоя қилиш таъминланмаяпти.

Ғалаба район партия қўмитаси кенгайтирилган бюро йиғилишида ана шуларнинг бари таъкидлаб ўтилди. Шу билан бир қаторда вилоятимизда ҳали ўз ечимини кутиб ётган муаммолар ҳам талайгина эканлиги, иқтисодиётимизнинг бир қатор соҳалари оқсаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Вилоят партия қўмитаси иккинчи котибаси Ш. Н. Маҳмудова ўз маърузасида Ўзбекистон Компартияси ижтимоий-иқтисодий сиёсатини ҳаётга тадбиқ этиш борасида Ғалаба район партия қўмитаси олиб бораётган фаолият ҳақида ҳам тўхталди.

— Ғалаба районидаги ишлар аҳволи бизни бир қадар ташвишлантирмоқда,— деди нотиқ.— Тўғри, районни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, план топшириқларини бажаришга коммунистларни сафарбар этиш борасида район партия қўмитаси, унинг бюроси маълум ишларни амалга ошираётганини таъкидлаш мумкин. 1990 йилда район иқтисодиётида бир қатор ижобий силжишлар ҳам бўлди. Шартнома мажбуриятларини ҳисобга олган ҳолда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш режаси бажарилди. Халқ истеъмоли моллари режадан ташқари бир миллион сўмдан зиёд миқдорда тайёрланди. Саноатдаги меҳнат унумдорлиги 5,6 фоиз ўсди.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга пахта хом ашёси сотиш режасини 105,8 фоиз қилиб уддаладилар, давлатга сут сотиш режаси ҳам 4,9 фоиз ошириб бажарилди. Район бўйича товар обороти 11,3 фоиз ўсди, аҳоли бошига пулли хизмат кўрсатиш кўламлари кўпайди.

Шу билан бир қаторда районнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишини таҳлил этиш шуни кўрсатадики, иқтисодий ва ижтимоий соҳалардаги кўплаб долзарб масалалар район партия қўмитаси диққат-эътиборидан четда қолиб кетмоқда. Айниқса партия фаолларининг маълум бир қисми онгида СССР Конституциясининг 6-моддаси ўзгартирилганлиги муносабати билан энди район партия ташкилоти иқтисодиёт, кадрлар танлаш ва уларни жой-жойига қўйиш масалалари билан шуғулланмасликлари керак деган нотўғри фикр ўрнашиб қолганлиги кишини ажаблантиради. Халқ хўжалигининг бир қатор соҳаларидаги камчиликларга келишувчилик билан муносабатда бўлиш, кадрларга нисбатан талабчанликнинг бўшаштириб юборилиши район партия қўмитаси, унинг бюроси фаолиятига хос бўлиб қолди. Хусусан «Правда», Ленин ва Свердлов номли колхозлар раҳбарлари пахта етиштириш ва сотиш режаларини бажармаганликлари учун, Димитров номли колхоз, Волков номли совхоз раҳбарлари эса дон маҳсулотлари ишлаб чиқариш режасини уддалай олмаганликлари учун жавобгарликка тортилмадилар.

Райижроқўм коммунист-раҳбарлари фаолиятини назорат қилиб туриш борасидаги ишлар ҳам бўшаштириб юборилган. Кўп ҳолларда улардан жиддий талаб қилинмайди. Район қўмитаси котиблари хўжалик ва маданий қурилиш масалаларини ижроқўм ўрнига ўзлари ҳал этмоқдалар. Партия раҳбариятининг бу иш услуби бошланғич партия ташкилотларига ҳам ўз таъсирини кўрсатмоқда. Уларнинг кўпчилигида бўшанглик, лоқайдлик, саросима, бирор ишга аралашиб уни ҳал этолмаслик кайфияти кузатилмоқда.

Ана шулар оқибатида ўтган йили районда қорамол, чўчқа, парранда сони камайиб кетишига йўл қўйилди. Гўшт ва тухум ишлаб чиқариш ва сотиш йиллик режалари бажарилмади, бу кўрсаткичлар аввалги йилдагига нисбатан пасайиб кетди.

Райондаги 15 та хўжаликдан 10 таси картошка ва полиз экинлари етиштириш режасини уддалай олмади. Район партия қўмитаси раҳбарлари хўжаликларда кўп бўлишади, бироқ бу ишнинг ўнгланишига етарли даражада кўмаклашаётгани йўқ. Маърузачи капитал қурилиш борасида қилинаётган ишлар, улардаги камчиликлар хусусида ҳам батафсил тўхталиб ўтди.

Районда мафкуравий ишлар аҳволи қониқарли даражада эмаслиги ҳам коммунистлар ва партиясизлар кайфиятига салбий таъсир кўрсатмоқда. Район партия қўмитаси мафкура комиссияси фаолиятини таҳлил этиш шуни кўрсатдики, унга ташкилотчилик, изчиллик етишмаётир, у мафкура ишини янги шакл ва усулларини ҳаётга тадбиқ этиш билан яхши шуғулланмаяпти. Кўпгина меҳнат жамоаларида, айниқса колхоз ва совхозларда меҳнаткашларнинг сиёсий ҳамда иқтисодий ўқуви йўлга қўйилмаган. Кўргазма воситалари сифатида ўтган беш йилликларнинг эскирган шиорларидан ҳамон фойдаланилаётир.

Ҳозирги кунда референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш энг масъулиятли иш бўлиб қолди. Районнинг мафкуравий иш соҳасидаги фаоллари нималарга қодир эканликларини кўрсатадиган пайт. Бироқ референдумгача саноқли кунлар қолаётганига қарамай, турар-жойларда йиғилишлар кам ўтказилган, ташвиқотчилар ҳар бир ҳовли, оилага етиб боришгани, бўлажак референдум мақсадлари ва вазифалари барчага тушунтирилгани йўқ.

Район партия ташкилоти аъзолари сонининг қисқаргани ҳам ташвиш уйғотмоқда. 1990 йилда «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхози партия ташкилотида коммунистлар сони 15 кишига, «Ленинград» колхозида — 10 кишига, Гул луб заводида — 7 кишига, Солдатский луб заводида — 3 кишига камайди. Тўғри, бунинг ўзига яраша объектив ва субъектив сабаблари бор. Гарчи, ўтган йили партия сафларига қабул қилиш соҳасидаги ишлар бирмунча жонланган бўлса-да, лекин хотиржамликка берилиш ярамайди. Ҳозирги пайтда сафларимизни ўстириш, аъзолик бадалларини тўлаш бўйича интизомни кучайтириш — партия учун ҳаётий муҳим масалалардир. Районда эса бадаллар тўлаш интизоми қониқарсиз аҳволда.

Бошланғич ва район партия ташкилоти аввало меҳнаткашлар манфаатлари ҳимоячиси бўлмоғи керак. Ана шундагина у халқ орасида обрў топади. Қолаверса, иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда камчиликларга йўл қўйган коммунистлардан жиддий талаб қилиш, партия интизомини бузган ҳар бир унинг аъзоси билан алоҳида шуғулланиш зарур. Энг асосийси бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини жонлантириш, уларнинг жанговарлигини ошириш керак.

Район партия қўмитасининг биринчи котиби Р. И. Каримов ҳам ўз нутқида мавжуд иқтисодий аҳвол, бартараф этилиши лозим бўлган камчиликлар ҳақида батафсил тўхталиб ўтди.

— Бугунги муаммоларимизни тезроқ ҳал этиш учун, — деди у,— аввало район партия қўмитаси, бошланғич партия ташкилотлари ҳар бир коммунист обрўсини тиклаб олишимиз керак. Бунга эса республика коммунистларининг XXII съездида қабул қилинган Ўзбекистон Компартияси Дастурини сўзсиз бажариш орқалигина ҳар бир киши барқарор вазиятда хотиржам яшаб, эртанги кунга ишонч билан қарагандагина бизнинг нуфузимиз ҳам ошади.

Свердлов номли колхоз раиси Б. Исмоилов, Ленин номли колхоз раиси В. П. Ковалев, Ғалаба район партия қўмитаси иккинчи котиби Р. К. Усеинов, «Сергели» саноат комплекси директори М. Алиев, вилоят луб саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори А. Файзуллаев, вилоят ижроия қўмитаси капитал қурилиш бошқармаси бошлиғи Б. Муҳитдинов, район партия қўмитаси котибаси Л. Б. Горина ва бошқалар ҳам район иқтисодиётини жонлантириш, бу борада коммунистлар ролини ошириш ҳақида жон куйдириб гапирдилар.

Вилоят партия қўмитаси котиби В. Г. Гордиенко ўз нутқида жойларда сиёсий вазият учун район коммунистлари ҳам ўз ҳиссаларини қўшмоқликлари кераклигини уқтириб ўтди.

Йиғилишда вилоят партия қўмитаси биринчи котиби, халқ депутатлари вилоят Кенгаши раиси С. Мамарасулов нутқ сўзлади.

— Район ўтган йили бир қатор кўрсаткичлар бўйича орқада қолиб кетди,— деди у. Хўш. район фаоллари нима учун ўз фаолиятларини бўшаштириб юбордилар.? Ахир 1989 йилда ҳам шу актив ишлаганди-ку! Демократияни сафсатабозлик деб тушунаётганлар кўпайиб кетмоқда. Биз камроқ гапириб, кўпроқ иқтисодиёт билан шуғулланишга вақт ажратсак, дуруст бўларди. Бу партиянинг иши эмас, дегувчилар ҳам топиляпти. Иқтисодиёт билан биз шуғулланмасак, ким шуғулланади? Шунинг учун ҳам бошқарувчи партия деб номланамизда. Кадрлар масаласи билан ҳам партия шуғулланаверади. Бу соҳаларни ўз ҳолига ташлаб қўйганимиз қандай оқибатларга олиб келганини кўриб турибмиз. Демократия деб ўзибўларчилик кайфиятига берилиш натижасида кўпгина тармоқлар бўшашиб кетди. Энди бунга йўл қўйиб бўлмайди.

Шу куни бюро кўриб чиқилган масала юзасидан қарор қабул қилди: Унда райондаги кўп соҳалар бўйича ишларнинг бўшашиб кетишига сабабчи бўлган бир қатор коммунист-раҳбарларга нисбатан жазо чоралари кўрилди, район партия ташкилоти олдида турган янги вазифалар белгилаб қўйилди.

У. АБДУШОҲИДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

*

● **Боғдорчилик ва узумчилик бўйича ҳар йили бўладиган семинар ўқуви бу сафар Ғалаба ноҳиясидаги «Огонёк» шўро хўжалигида бўлиб ўтди. Семинар қатнашчилари шўро хўжалигининг боғдорчилик соҳасидаги ютуқлари, олиб бораётган ишлари билан танишишди.**

СУРАТДА: хўжалик бош агрономи А. Урмиева (ўртада) токларни механизмлар билан очиш йўллари ҳақида гапириб беряпти.

Сураткаш А. МАЛЬЦЕВ.

*

БИЛАН ЯҚИНЛАШИШ

БОШҚАРМАСИНИНГ БОШЛИҒИ ШОМИЛ НОМУРОТОВИЧ БОБОЕВ БИЛАН СУҲБАТ

лиги мактаб ва билим юрти ўқувчилари бўлиб чиқди. Улар ёшлиги ва ўз айбларига иқрор бўлганликлари учун жавобгарликка тортилмадилар. Ўсмирлар варақаларни аниқ бир мақсадни кўзлаб эмас, шунчаки «ҳазиллашиб» ёзишган эмиш. Бу ерда ҳамма иллат айрим ёшларимизнинг билим доиралари, дунёқарашларининг торлиги ва қашшоқлигидадир. Миллатчилар эса худди ана шундай ёшлардан усталик билан фойдаланадилар.

Миллатлараро кескинлашув кўпинча асоссиз миш-мишлардан келиб чиқади. Миш-мишлар эса халқни ташвишга солиб қўяди. Шунинг учун давлат хавфсизлиги идоралари миш-миш келтириб чиқарувчиларни топиб, уларнинг сабабларини ўрганадилар, бундай ҳатти-ҳаракатларнинг олдини олишга интиладилар. Ўтган йили ана шундай миш-мишлардан 30 га яқини бартараф этилди.

Профилактика ишларини олиб боришда бизга матбуот органлари, хусусан «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» ва кўпгина район рўзномалари ёрдам бердилар. Улар бошқармадан берилган маълумотлар асосида мақолалар эълон қилишди. Бу эса аҳолининг кўпгина саволларига жавоб бўлди, безовта кўнгиллар таскин топди.

— Кейинги пайтда ДХК томонидан нотўғри қатағон қилинган кишилар оқланди. Маълумки, вилоятимизда ҳам шундай кишилар кўп бўлган. Айтингчи, 30-50 йиллардаги жабр-дийдалар тўғрисида маълумот беролмайсизми!

— Тарихимизга қора доғ бўлиб тушган ўша йилларни биз ҳам афсус ва надомат билан ёдга оламиз. Ўша даврда бегуноҳ қамалган, отилганлар орасида бизнинг вилоятимиз вакиллари ҳам бор. ДХК органлари ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари билан ҳамкорликда СССР Олий Кенгаши Раёсатининг 1989 йил 16 январдаги «30-40-йиллар ҳамда 50-йилларнинг бошида қатағонга учраганларнинг пок номларини тиклаш юзасидан қўшимча тадбирлар ҳақида» фармонини бажаришга жалб этилганлар. Бу фармонга кўра ҳужжатхоналардаги аниқ шахслар устидан қўзғатилган жиноий ишлар кўриб чиқилмоқда. Жумладан, 1937 йил 30 декабрда НКВД «учлиги» гуруҳи томонидан ўлим жазосига ҳукм этилган Бўстонлиқ райони Қорамозор қишлоғида яшаган Муслим Бойметов, Носир Нуриддинов (қишлоқ совети раиси), Акром Бойметов (колхозчи), Муллажон Бойметов (колхозчи)ларнинг архивда сақланган жиноий ишлари (делоси) Ўзбекистон прокуратурасига қайта кўриб чиқиш учун жўнатилди. Улар ижтимоий ёт синф вакиллари сифатида колхоз тузумини қўпоришда ва сайловда қатнашмаганликда айбланган эдилар. Материалларнинг таҳлили шуни кўрсатдики, уларни айблаш учун объектив асос бўлмаган. Айблари исбот этилмаган. Вилоятимиз бўйича қайта кўриб чиқиш учун юборилган ишлар анчагина.

Маълумки, қатағон йилларида нафақат оддий фуқаролар, ҳаттоки ҳақиқий қонун учун курашувчи юқори малакали чекистлар, тажрибали раҳбар ходимлар жувонмарг бўлдилар. Булар орасида ҳатто Ленин билган кекса чекистлар ҳам бор эди. Жумҳуриятимиз бўйича 1937-40 йилларда ходимларимиздан 400 киши қатағон қилинган.

— Маълумки, яқинда 50-100 сўмлик пуллар алмаштирилди. Бу ишга ДХК ҳам жалб этилди. Бунда ДХК ходимларининг вазифаси нимадан иборат эди! Улар қандай ишларни амалга оширдилар!

— Дарҳақиқат, СССР Президентининг фармонига асосан бизнинг зиммамизга 50 ва 100 сўмликларни алмаштириш жараёнида қатнашиш вазифаси юклатилди. Биз бу фармондан 22 январь куни хабардор бўлдик. Бошқарма ходимлари вилоятимиздаги банклар, жамғарма банклари ишини назорат қилиш учун сафарбар этилди. Чекистларимиз мутасадди банк ходимлари билан ҳамкорликда 50 ва 100 сўмликларни алмаштириш жараёнларини назорат қилиб бордилар. Бу қисқа вақтда пул алмаштиришдаги кўплаб камчиликлар, фармонга хилоф ишлар аниқланди. Масалан, Бўстонлиқ районидаги агропромбанк ходимлари фармонга хилоф равишда 204 минг сўмни алмаштириб олганлар. Бизнинг материалларимиз асосида бу масала юзасидан прокуратурада жиноий иш қўзғатилди. Бундай воқеалар вилоятимизнинг бошқа районларида ҳам учради. Жумладан, Бўка жамғарма банкида 23 январь куни 405 минг сўм, Солдатскийдаги жамғарма банкида эса шу куни 905 минг сўмга яқин заём ва қимматбаҳо қоғозлар, 50 ва 100 сўмлик пуллар алмаштирилган. Бу масалада улар фақат бир важни кўрсатадилар, гўё президент фармонидан бехабар эмишлар...

Ҳозир бизнинг ходимларимиз район, шаҳар ва вилоят ижроқўмлари комиссияларининг ишларида фаол қатнашиб, қонунга хилоф ҳолда 50 ва 100 сўмлик кўп минглаб пулларни алмаштириб олмоқчи бўлган айрим кишиларнинг, савдо ва бошқа идораларнинг ходимларининг ҳаракатларини ошкор қилмоқдалар.

— Биз ҳозир уюшган жиноятчилик тўғрисида кўп гапиряпмизу, лекин уларнинг қўлга туширилганлиги тўғрисида кам гапирилади. Умуман бизда мафия бўлса нега уни очиб ташлаш шунчалик қийин!

— Уюшган жиноятчилик бор. Ўзингиз таъкидлаганингиздек, у ҳақда кўп гапирилмоқда ва ёзилмоқда. Баъзида уларнинг иш фаолияти бизнинг ташкилот шуғулланадиган қонун чегарасига тўғри келмайди, яъни ДХК Жиноят Кодексининг контрабанда, ноқонуний валюта, терроризм сингари йирик жиноятларга қарши курашни ўзида мужассамлаштирган моддалар асосида жиноий иш олиб боради. 1989 йилдан эса уюшган жиноятчиликка қарши кураш вазифаси юклатилди. Бу йўналишда маълум ишларни қиляпмиз. Масалан, ўтган йили учта жиноий гуруҳни зарарсизлантирдик. Уюшган жиноятчилик билан биз фақат бир йилдан ортиқроқ кураш олиб боряпмиз. Бу ўта оғир иш. Бир неча гуруҳлар бўйича текшириш ишларини давом эттиряпмиз. Афсуски, улар ҳақида ҳозирча маълумот беришга эрта. Яқинда биз вилоят прокуратураси ва ички ишлар бошқармаси билан биргаликда бундай жиноятчиликка қарши курашни фаоллаштириш масалаларини қайта кўриб чиқдик. Аминмизки, бу тадбирлар амалга ошгандан сўнг янги жиноий гуруҳларнинг ошкор қилинганлиги тўғрисида матбуотда ёзилади. Бу ишда биз кенг жамоатчиликнинг ёрдамига ҳам умид қиламиз.

— Илгари давлатга, сиёсатимизга қарши фикр билдирганлар сиёсий кўрликда айбланиб, хибсга олинар эди. Ҳозир бизда шундай сиёсий маҳбуслар борми!

— СССР Халқ депутати Ролан Биковнинг ҳозир биз учун барча қадриятларимиз ичида энг асосийси — инсон, унинг ҳуқуқлари ва шахсий қадр-қимматидир, деган фикрига тўла қўшиламан. Қайта қуриш сиёсати халқимизга кенг демократик ишларни амалга оширишга имкон яратди. Улардан бири сўз эркинлигидир. Илгари бу фақат қоғоздагина қолиб кетган эди. Ҳозир эса ҳар ким кўнглига келган ишни қилиши (албатта, қонун чегарасида), дилидаги гапни ошкора айтиши мумкин. Унинг бу ҳақда намойишларда, матбуот саҳифаларида ўз дунёқарашини эркин ифодалашига ҳеч ким тўсқинлик қилмайди. Аммо яқинда Жиноят Кодексига янги модда киритилди. Унга кўра зўравонлик, қурол ишлатиш йўли билан конституцион тузумимизни ағдариб ташламоқчи бўлган ва шу мақсадда ҳаракат қилганларга нисбатан жиноий иш қўзғатилади. Муштарийларни ишонтириб айтмоқчиманки, бугун бизда сиёсий маҳбуслар йўқ.

— Ҳали ҳам кўпчилик ДХК ходимларидан иложи борича узоқроқ бўлишга, улар билан ҳамсуҳбат бўлмасликка, умуман гаплашмасликка ҳаракат қиладилар. Бунинг сабабини нимада деб биласиз! Нега шундай! Ахир ДХК ходими ҳам инсон-ку! Унинг ҳам оиласи, бола-чақаси, тўй-томошаси бор... Балки шуни одамларга тўғри тушунтириш пайти келгандир. Сиз бунга нима дейсиз!

— Ҳозирги ошкоралик пайтида чекистларнинг оммага яқинлашиши муносабати билан фуқароларнинг бизга нисбатан фикри ўзгарди. Шуни тўла ишонч билан айтишим мумкинки, меҳнат жамоалари бизни самимий қабул қилмоқдалар. Албатта, бизнинг ҳам ёру биродарларимиз, дўсту жўраларимиз бор. Уларнинг яхши-ёмон кунларида шерикмиз, борди-келдиларимиз мустаҳкам. Тўй ва маъракаларда қатнашамиз. Аммо бизнинг меҳнат фаолиятимизнинг ўзига хослиги, яъни оддийроқ айтадиган бўлсак, ҳарбий хизматчилик оқибатида вақтимизнинг чекланганлиги кўпда панд бериб қўйиши мумкин. Шунга қарамай, иложи борича миллий расм-русумларда фаол иштирок этамиз.

— Сиз инсонда қайси фазилатларни қадрлайсиз!

— Инсон ким бўлишидан, қаерда хизмат қилишидан қатъий назар. Инсон бўлиб қолиши керак. Мен инсонларда аввало камтарликни қадрлайман. Камтар бўлсанг, мансабингдан қатъий назар, сени одамлар ҳурматлайди. Улар ортингдан эргашади. Халқимиз «Камтарга-камол» деб бежиз айтмаган.

— Ҳозир жумҳурият ДХКси қошида ошкоралик бўйича марказ ташкил этилган. Агар бошқарма қошида ҳам шундай марказ бўлса, унинг вазифалари ҳақида қисман тўхталсангиз!

— Дарҳақиқат, жумҳурият ДХКсида жамоатчилик билан алоқа маркази, вилоятлардаги бошқармаларда, шу жумладан бизда ҳам шундай гуруҳлар ташкил этилди. Бундай гуруҳни ташкил этишдан мақсад — ДХК идоралари амалга ошираётган ишлар билан кенг жамоатчиликни боҳабар қилиб, оммавий ахборот воситалари билан мустаҳкам алоқа боғлашдир. Матбуот орқали чиқишлар уюштириб, чекистларнинг туриш-турмуши, меҳнат фаолиятлари юзасидан маълумотлар бериб борилади. Шунингдек бу гуруҳнинг яна бир вазифаларидан бири — 30-50 йилларда қатағонга учраганларнинг пок номларини тиклаш, уни халққа етказишдан иборатдир. Бундай ошкора мулоқотлардан ва матбуот орқали чиқишлардан мақсад — ДХК билан халқни янада яқинлаштиришдир.

— Мароқли суҳбатингиз учун Сизга муштарийларимиз номидан ташаккур билдирамиз. Раҳмат!..

Суҳбатни Тўхтамурод ТОШЕВ олиб борди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР

ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТ

● 10 МАРТ куни кечқурун АҚШ давлат котиби Ж. Бейкер билан Совет Иттифоқи Ташқи ишлар вазири А. Бессмертних ўртасида телефон мулоқоти бўлиб ўтди. Суҳбат Форс кўрфази минтақасида вужудга келган вазиятга бағишланди.

Яқин Шарқ мамлакатлари бўйлаб сафар қилиб юрган Ж. Бейкер Саудия Арабистони пойтахтида кўп миллатли кучлар иттифоқи таркибига кирувчи араб давлатлари ташқи ишлар вазирлари билан суҳбатлашгач, А. Бессмертних билан гаплашди. Ж. Бейкер Миср, Сурия, Саудия Арабистони, Қувайт, Бирлашган Араб Амирликлари, Баҳрайн, Оман ҳамда Қатар ташқи ишлар маҳкамалари раҳбарлари билан музокара олиб борган эди.

14 март куни Яқин Шарқдаги сафар тугагач, АҚШ давлат котибининг Москвага келиши кутилмоқда. Режага кўра у бу ерда икки кун бўлади. СССР Ташқи ишлар вазирлиги ходимининг гапларига қараганда, мазкур учрашувда Форс кўрфазидаги урушдан кейинги истиқбол, Яқин Шарқдаги умумий аҳвол, Араб-Исроил муҳолифлиги, оддий стратегик ҳужум қуролларини қисқартириш каби масалалар асосий мавзу бўлади.

МАЪЛУМОТЛАР БИРИ-БИРИГА ЗИД

● ИРОҚДАН ҳамон бири-бирига зид маълумотлар келиб турибди. Айрим ахборотларга қараганда Саддам Хусайн ҳокимиятни ўз қўлида мустаҳкам ушлаб турибди. Бошқа хабарларда эса, айтилишича, исёнкорлар мамлакатнинг тўртдан уч қисмини ўз қўлларига киритганлар. Жумладан, Ироқ оппозициячилари раҳбарларидан бири—шайх ас-Сағир ўтган якшанба куни Байрут шаҳрида сўзга чиқиб, Ироқнинг 29 шаҳри ҳамда Бағдод яқинидаги баъзи ноҳиялар ҳам исёнчилар қўлига ўтди, деб айтди.

Қурдистон ватанпарварлик фронти раҳбарларидан бири — Баҳром Солиҳ Лондонда берган ахборотида, Ироқ ҳарбийларидан 50 минг нафар аскарнинг, шунингдек, фуқаро милициясининг 29 батальони исёнчилар томонига ўтганлигини айтди.

Шиа мазҳабига мансуб оппозициячиларга эса хожатулислом Муҳаммад Бакр ал-Ҳаким раҳбарлик қилмоқда. Қизиғи шундаки, М. Б. ал-Ҳаким Эронда, оятулло Хумайний таваллуд топган Жироз шаҳрида туғилган. Айтишларича, у оятулло Хумайний оиласига яқин кишилардан биридир. Айниқса, унинг ўғли Омат Хумайний билан қалин дўст ҳисобланади. «Теҳрон таймс» рўзномасида ёзилишича, оятулло Хумайний 1983 йилда М. Б. ал-Ҳакимни «Ироқнинг ҳокими» деб тайинлаган эди. М. Б. ал-Ҳакимнинг имкониятлари қанчалик салмоқли эканлигини яқин келажак кўрсатади.

ГЕРМАНИЯ ПОЙТАХТИ ҚАЕРДА БЎЛАДИ?

● ГЕРМАНИЯ Федератив Жумҳурияти президенти Р. фон Вайцзеккер сиёсий партиялар раҳбарларига Германиянинг бўлажак пойтахти хусусида ўз фикрларини билдиришни таклиф этиб, мактуб юборди. Кейинги пайтларда аҳоли ўртасида ҳам Германия пойтахти Берлин ёҳуд Бонн шаҳри бўладими, деган мавзуда баҳслар анча қизиб кеттан эди. Фон Вейцзеккер, гарчанд, очиқ-ойдин айтмаса ҳам Берлинга ихлоси баландроқ эканлигини билдирган. Мазкур мактубда у канцлер Г. Колни ҳам мазкур масалада фикр билдиришга даъват этганлиги сезилиб турибди.

ТАНКЛАР БЕЛГРАДНИ ТАШЛАБ КЕТДИ

● КЕЙИНГИ кунларда Югославия пойтахти Белградга киритилган танклар у ердан чиқиб кетди. Танклар киритилишга оппозициячиларнинг Сербия ҳукуматига қарши чиқишлари ва талаблари сабаб бўлган эди. 10 март куни эрталаб ғалаён кўтарган аҳоли жумҳурият пойтахтидаги асосий ҳукумат идораларига хавф туғдира бошладилар. Шундан сўнг Сербия ҳукумати Югославия Федератив Жумҳуриятлар Иттифоқи Раёсатидан ёрдам беришни илтимос қилди.

Танклар Белграддан чиқиб кетса ҳам Югославия пойтахтида умумий вазият қалтис бўлиб турибди.

ЯНГИЛИКЛАР ТЎЛҚИНИДА

● МИСР раҳбарияти Фаластин Озодлик Ташкилоти раҳбари Ясир Арофатни қабул қилишдан бош тортди. Бунга сабаб Я. Арофатнинг яқиндаги уруш пайтида Саддам Ҳусайн томонида бўлганлигидир, деб тахмин қилинмоқда.

● Ушбу чигал кунларда АҚШ давлат котиби Жеймс Бейкер ўзининг Исроилга қилаётган сафари пайтида мазкур мамлакат раҳбарияти билан учрашяпти. Фаластин Озодлик Ташкилоти ҳам бу учрашувда қатнашиш учун Иордан дарёси Ғарбий соҳилидаги ҳамда Ғазо ҳудудидаги жамоат ва сиёсий арбобларга расман рухсат берди.

● ЎТГАН якшанба куни кечқурун Ливиянинг Рас-ал-Ануф шаҳрида Араб Мағриби Иттифоқига кирувчи мамлакатлар — Жазоир, Ливия, Мавритания, Марокаш ҳамда Тунис давлатлари раҳбарларининг олий даражадаги учрашуви бошланди.

● САЛЬВАДОРДА бўлиб ўтган парламент ва муниципиал сайловларда Миллий Жумҳурият иттифоқи партияси энг кўп овоз олди. Христиан-демократик партия эса иккинчи ўринни эгаллади.

● БЕРЛИНДАГИ «Ауф бау—Ферлаг» нашриётида Р. Андерт (чапда) ҳамда В. Херцбергнинг «Тўнтариш» номли китоби босмадан чиқди. Ундан ГДРнинг собиқ раҳбари Э. Хонеккернинг тергов пайтида — уч ой мобайнида берган жаволари ўрин олган.

АДН—ТАСС сурати.

ЎЗБЕКИСТОН — ҲИНДИСТОН:

ДЎСТЛАР САНЪАТИ

● БУНДАН бир йилча муқаддам «Ўзбекконцерт» қошидаги «Ханда» республика ижодий маркази ва Ҳиндистоннинг «Бомбей арт группа» ҳамда «Индиан маджик группа» жамоалари ўртасида ўзаро дўстона алоқалар ўрнатиш ҳақида шартнома имзоланган эди. Ана шу келишувга биноан йилнинг бошида «Ханда» санъаткорлари Ҳиндистонда ижодий сафарда бўлиб қайтишди. Яқинда эса ҳинд санъаткорлари республикамизга ташриф буюрдилар. Улар Тошкентдаги СССР халқлари дўстлиги саройида ўз санъатларини намойиш этишди. Томошабинлар ҳиндча жозибали куй-қўшиқлар ва рақсларни, ғаройиб сеҳргарлик чиқишларини зўр қувонч билан қарши олдилар. Суратларда: ҳинд санъаткорларининг концертидан лавҳалар.

Суратқаш А. ЖДАНОВ.

*

ВИЛОЯТ КИТОБСЕВАРЛАР ЖАМИЯТИДА

УЧРАШУВЛАР МАЗМУНЛИ ЎТМОҚДА

Вилоят китобсеварлар жамияти ўтган йил ва шу йилнинг икки ойи давомида районлар ҳамда шаҳарларда қатор адабий учрашувлар ташкил этди. Унда таниқли шоирлар, ёзувчилар ўз ижодий режалари ҳақида гапириб бердилар.

Янгийўл шаҳрида бўлиб ўтган мулоқотда эса санъатга бағишланган адабиётлар тарғиботига кўпроқ эътибор берилди. Бу даврада қўшиқчилар ва музика басталовчилар ижоди ҳам тингланди.

— Ўтган тадбирлар орасида ҳаммадан ҳам «Бобур йўлидан» адабий суҳбат-гурунги қизиқарли бўлди. Унда Бобур юрти Андижон вилоятидан 15 нафар шоир ва ёзувчи иштирок этди,— дейди жамият раиси ўринбосари Клара Қамбарова.

Китобсеварлар жамияти Алишер Навоий туғилган куннинг 550 йиллигини ҳам муносиб нишонладилар. Буюк мутафаккирга бағишланган тадбирлар йил охиригача давом этади.

Д. ИЗАТИЛЛАЕВА.

ДОЛЗАРБ МАВЗУДА

Яқинда Тошкентдаги сиёсатшунослик ва бошқарув институтида «Республикада ижтимоий-сиёсий ҳаётни демократиялаштириш ва лекция тарғиботи олдида турган вазифалар» мавзуида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди. Конференцияни институт ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси мухбир аъзоси М. Искандаров очди.

Тарих фанлари доктори А. Абдуғаниев, ҳуқуқшунослик фанлари доктори А. Михайлов, фалсафа фанлари доктори Г. Шерматова ва бошқа олимлар жамиятда ижтимоий-сиёсий ҳаётни демократиялаштириш борасидаги ишлар ҳақида маъруза қилдилар, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши ошкоралик комитети раисининг ўринбосари, СССР Журналистлар уюшмаси аъзоси Ж. Маматов ошкоралик ва замон мавзуида гапирди.

Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти, сиёсатшунослик ва бошқариш институти томонидан ташкил этилган мазкур тадбир давомида референдумга бағишланган давра суҳбати ҳам бўлиб ўтди. Уни ҳуқуқшунослик фанлари доктори Н. Файзиев бошқариб борди.

О. ИСКАНДАРОВ.

• Нашрдан чиқди

Наврўз

РАВОЧ ҲАҚИДА АФСОНА

Яқинда «Асотирлар ва ривоятлар» номли халқ оғзаки ижоди намуналари тўпламининг биринчи китоби босмадан чиқди. Мазкур тўпламнинг китобхонлар қўлига тегишида Абдулла Қодирий номли маданият олий билимгоҳи профессори Малик Муродовнинг салмоқли ҳиссаси бор. У киши Наврўз арафасида таҳририятимизга ташриф буюриб, қадимий ривоятлардан бирини ҳикоя қилиб берди.

Қуйида профессор М. Муродов томонидан ёзиб олинган афсонани эътиборингизга ҳавола қиламиз.

ҲИКОЯ қилишларича, бу воқеа қадим-қадимларда бўлган экан. Кун чиқиш томонда бир эркак билан аёл яшар, уларнинг умри ғамандуҳда ўтаётган экан. Мушфиқ аёлнинг бирин-кетин олти нафар боласи вояга етмай нобуд бўлибди. Ҳар гал боласи вафот этганда аёлнинг фарёди кўкка ўрлар экан. Йўқ, худо бераман, деса беравераркан — аёл яна тойлоқдай ўғил кўрибди. Еттинчи фарзандини еру кўкка ишонмай, офтобда соябон, шамолда қалқон бўлибди. Елга едирмабди, сувга олдирмабди. Бола тетапоя бўлганда қаёқдандир Ҳумо қуши учиб келибди-да, аёлга қандайдир ўсимликнинг уруғини ташлабди. «Шуни экиб кўкартир, боланг есин, у ёғини ўз кўзинг билан кўрасан», дебди. Аёл аввалига уруғни: «Бир балоси бўлмасин тағин», деб экишга қўрқибди. Кейин: «Таваккал, қани экиб кўрай-чи, нима униб чиқаркан», дебди-да, уни ерга қадабди. Уруғ униб чиқиб, бир жуфт барг пайдо қилибди. Ўсимлик энди авж оламан деганда қаёқдандир Гармсел келиб қолибди. У қутургандан қутурибди. Еру кўкни унинг ғазаби тутибди. Бояги ўсимлик ҳам бошқалар қатори ҳолдан кетиб, сувсизликдан сўлий бошлабди. Шунда аёл Гармсел бобога тик бориб, гўдагига аталган сутини сув ўрнида ўсимликка тўкибди. Она сутидан ўсимликка аста-секин жон кириб, у қаддини кўтара бошлабди. Аёл сутидан яна тўкибди. Гармсел бобо қанчалик қаршилик қилмасин; онанинг йўлини тўса олмабди, ожизлик қилибди. Гармсел бобо онага кучи етмагач, унинг якка-ю ёлғиз боласига ташланибди. Онанинг еттинчи боласи Гармсел бобонинг ҳамласига бардош беролмай сўла бошлабди. Юз-кўзлари сарғайиб, қўлоёғидан мадор кетиб йиқилиб қолибди. Она боласини кўриб «Бу ҳам ўлиб қоларкан-да?» деб қўрқиб додфарёд кўтарибди, Гармселга ёпишиб кетибди. Гармселнинг баттар жазаваси тутиб, болани бўғаверибди. Она ўзини қаёққа урмасин, ажал домига судраётган боладан қутқариб қолишга кўзи етмай ҳолдан кетибди. Мадор бўлар деб ўғлига кўкрагини тутса сути йўқ эмиш. Шу пайт ёдига кўкрак сути бериб, Гармселдан сақлаб қолган, Ҳумо қуши ташлаб кетган уруғдан униб чиққан ўсимлик келибди. Дарров ўсимликнинг олдига бориб, озор бермаган ҳолда битта баргини синдириб олибди-да, боласининг оғзига солибди. Бола оғзидаги барг таъмидан ўзига келиб, тамшаниб-тамшаниб кўзини очибди. Эртасига ҳам ўсимликдан олиб келиб боласига берибди. Кўп ўтмай бола ҳеч нима кўрмагандай тузалиб, югургилаб кетибди. Она ўсимликдан беҳад миннатдор бўлиб, унинг уруғларини териб олиб, кунгай-кунгай жойларга сепиб чиқибди. Шундан равоч кўпаяверибди. Одамларнинг дардига даво, униб-ўсишига керак бўлибди. Шу-шу одамлар орасида она сутини эмиб катта бўлган бола қанчалик қадрланса, она сутига қониб ўсган равоч кишилар ўртасида дори-дармон, униб-ўсиш учун зарур бўлган шифобахш гиёҳ сифатида машҳур бўлибди.

• Нашрдан чиқди

ШАХСНИНГ СИЁСИЙ МАДАНИЯТИ: НИМА У ЎЗИ?

Сўнгги йилларда — «Маданий инқилоб» ҳақида, унинг ленинча услублари тўғрисида танқидий кўз билан қараш ҳоллари содир бўлмоқда. Нега шундай? Ахир ҳар қандай инқилобий ўзгариш—маданий ўзгаришсиз амалга ошиши мумкинми? Йўқ, албатта. Ҳозирги пайтда маданий қурилиш авж олаётган, уни амалга ошириш зарур бўлган бир пайтда, шахснинг сиёсий маданиятини юксалтириш муҳим омил бўлиб қолмоқда.

Бироқ «сиёсий маданият» тушунчасининг ўзи, унинг мазмуни ва тузилиш таркиби ҳам бир хил эмаслигини биргина республикамизнинг ўзидагина турлича талқин қилишади. Шу боисдан, олганда, меҳнаткашларнинг (қайси республикани олманг) миллий ва сиёсий ўзлигини англаши ҳамда ҳис қилиши гуркираб ўсаётган бир пайтда шахснинг сиёсий маданияти, савияси ва дунёқараши муаммо бўлиб қолаётир. Доцент Назар Ҳакимов худди ана шу муҳим муаммони ўз монографиясида атрофлича таҳлил қилиб, баъзи йўл-йўриқлар билан ўртоқлашади.

Шахс ва унинг ҳар томонлама ривожланиши ҳамиша муаммо бўлиб келган. Хоҳ қулдорлик тузумида, хоҳ социалистик жамиятда—бу жараён ўз мураккаблиги билан ажралиб туради. Шахснинг хулқ-атвори, тушунчаси, дунёқараши, яъни савияси унинг маданияти билан, сиёсий маданияти билан узвий боғланиб кетади. Муаллиф монографиянинг биринчи бобини «Социалистик шахс сиёсий маданиятининг моҳияти» деб номлаган ва шахснинг ҳозирги пайтдаги жўшқин фаолиятини кенг таърифлаб берган.

Дарҳақиқат, сиёсий тафаккур қила билиш — ҳар бир шахснинг тўла маданиятли эканлигидан, қайта қуриш йўл-йўриқларини (концепциясини) қўллаб-қувватлашдан иборатдир. Бу борада газета-журналларда, телевидение ва радио эшиттиришларида тарғибот ишларини олиб борамиз, бироқ яхлит рисола-монография асосида таҳлил қилмаган эдик. М. Ҳакимов китоби эса ана шу муаммони ўрганиш бўйича дебоча сифатида майдонга келди.

Муаллиф монографиясини кўпроқ партия яккаҳокимлиги руҳида ёзганлиги сезилиб туради. Ваҳоланки, кўп партиялилик қарор топаётган ҳозирги пайтда бу жараён, яъни шахснинг сиёсий маданияти, унинг сиёсий ҳаракатлар ва партияларга муносабати илмий назарий таҳлил қилиниши керак эди. Зеро, шахснинг мураккаблиги ҳам, унинг сиёсий маданияти, сиёсий дунёқарашидан келиб чиқади.

Монография нусхаси хусусида ҳам икки оғиз сўз айтмоқчимиз. У бор-йўғи минг нусха. Бу ҳатто республикамиздаги кутубхоналар фондларига ҳам етмайди. Китоб ижтимоий-фалсафий ва сиёсий руҳда ёзилган. Шу йўналишдаги кутубхоналарнинг ўзи 1,5 мингдан ошади. Шунинг учун бундай илмий-оммабоп рисолаларни чоп қилишда нашриётларимиз масаланинг бу томонини ҳам ҳисобга олишлари, бундай муаммони Вазирлар Маҳкамаси даражасида ҳал қилиш лозимлигини таъкид қилмоқчи эдим. Рисолани камида 5—7 минг нусхада чоп қилиш мақсадга мувофиқдир.

К. НОРМАТОВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

РАЙОН ИЧКИ ИШЛАР БЎЛИМИДА

ҚУРОЛ БЎЛСА, ИХТИЁРИЙ ТОПШИРИНГ

Жиноятчиликнинг таг-томири билан қуритишда ҳамда пойтахтимизда ижтимоий-сиёсий вазиятни барқарорлаштиришда ички ишлар органларининг ходимлари масъулият билан иш олиб бормоқдалар. СССР Президентининг 1990 йил 25 июль ва Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг 31 июлдаги «Фуқароларда қонунсиз сақланаётган ўқотар қуролларини тортиб олиш» юзасидан қабул қилган қарорига асосан пойтахтимизнинг биргина Киров ноҳиясида сўнгги ярим йил ичида фуқаролардан 550 дан ортиқ турли ўқ отар қуроллар ва уларга тушадиган 2088 та ўқ, 200 дан ортиқ ясама пичоқлар, 30 та қўл гранатаси, 2 та танкка қарши ва 4 та пиёда аскар қўшинларига қарши ишлатиладиган жанговар миналар тортиб олинди.

— Бундан ташқари — дейди ноҳия ички ишлар бўлими рухсатнома бериш бўлимининг катта инспектори, милиция катта лейтенанти Х. Файзуллаев, — турли хил ясама ва хорижда ишлаб чиқарилган тўппончалар ҳам фуқаролардан тортиб олинди. Маълумки, қарорда ғайриқонуний равишда ўқ отар қуролларни сақлаётган фуқаролар ушбу қуролларни ички ишлар бўлимига ўз хоҳишлари билан олиб келиб топширсалар, уларнинг даҳлсизлиги таъминланади, дейилган. Тинтув қилиб, топиб олинган қурол эгалари устидан эса жиноий иш қўзғатилди.

Албатта, ғайриқонуний равишда уйда қурол сақлаб, жавобгарликка тортилгандан кўра ички ишлар бўлимига топширган маъқул.

Р. АКБАРАЛИЕВ.

СУРАТДА: ИИВ аълочиси, милиция катта лейтенанти Х. Файзуллаев ва милиция капитани Х. Норбоевлар фуқаролар топширган ов қуролларини кўздан кечирмоқдалар.

Ҳ. СОЛИҲОВ суратга олган.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Ўзбекистон ССР маданият вазирлиги
М. Қориёқубов номидаги Ўзбек давлат филармонияси
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ
ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
15 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

«Наврўз» хайрия концерти

Ўзбекистон ССР халқ артисти
Нуриддин ҲАМРОҚУЛОВ
«ҚИЗИҚЧИ-90» танловининг ғолиби
Ҳожибой ТОЖИБОЕВ
Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг
«ДУТОРЧИ ҚИЗЛАР»
ҲАМДА
«ТАНОВАР» рақс ансамбллари

Концерт дастурини Ўзбекистон телевидениесининг сухандонлари, жумҳуриятда хизмат кўрсатган артист Фарҳод БОБОЖОНОВ ва Ҳалима ЮСУПОВАлар олиб борадилар.

Чипталар сарой кассаларида соат 11.00 дан сотилади.

Ўзбекистон ССР Маданият вазирлиги
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ
ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
16 МАРТ СОАТ 14.00 ДА
НАВРЎЗ ТЕЛЕМАРАФОНИГА

ХАЙРИЯ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССР халқ артистлари:
Ғуломжон ЁҚУБОВ,
Бобомурод ҲАМДАМОВ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Феруза СОЛИҲОВА, Муножот ЙЎЛЧИЕВА, Ортиқ ОТАЖОНОВ, Нарзиддин ШЕРМАТОВ.

Жумҳурият I мақомчилар конкурси совриндори Раҳматжон ҚУРБОНОВ.

Хонанда Олимжон ОРИФЖОНОВ

«ШОДЛИК», «ЛАЗГИ», «ЗАРАФШОН» давлат ашула ва рақс ансамбллари.

Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида соат 11.00 дан сотилмоқда.

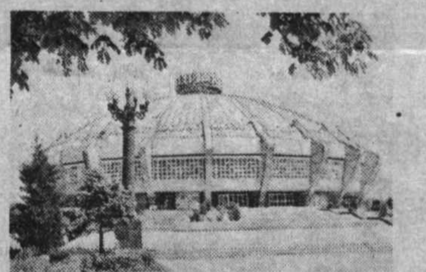

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ
РАНГ-БАРАНГ ПРОГРАММА
ТОМОШАЛАР:
15 мартда соат 19.00 да,
16 мартда соат 16.00 да,
17 мартда соат 12 ва 15.00 да
БОШЛАНАДИ

Оммавий талабномалар қабул қилинмоқда.
Касса дам олиш кунисиз, соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.
Олдиндан чипта сотиш ташкил қилинган.
Чипталар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04, 44-35-84.

«Юбилей» марказий спорт саройида

БОЛАЛАР ВА ЮҚОРИ СИНФ
ЎҚУВЧИЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН!
БИРИНЧИ МАРТА БАҲОРГИ ТАЪТИЛ
КУНЛАРИДА
НОВОСИБИРСК МУЗ УСТИДА
БАЛЕТИНИНГ

БАЙРАМ ТОМОШАЛАРИ

ТОМОШАЛАР:
23 мартда соат 11 ва 14.00 да;
24 мартда соат 11, 14, 16.00 да;
25, 26, 27, 28, 29 мартда соат 11 ва 14.00 да;
30 мартда соат 11, 14, 16.00 да;
31 мартда соат 11 ва 14.00 да

Олдиндан чипталар сотиш ташкил этилган.
Нақд пулсиз ҳисоб-китоб йўли билан чипта олиш учун талабномалар қабул қилинади.

Чипталар Спорт саройи, цирк кассаларида ва ваколатли кассирлар томонидан сотилмоқда.

Спорт саройи кассаси соат 10 дан 19.00 гача ишлайди.

МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР:
КАССА: 46-03-12, 46-70-31;

Тошкент ҳақиқати
(«ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Буюртма — 4883. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12